Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
L-serie

2024/856

24.4.2024

GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) 2024/856 VAN DE COMMISSIE

van 1 december 2023

tot aanvulling van Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad met technische reguleringsnormen tot nadere bepaling van schokscenario's voor toezichtdoeleinden, de gemeenschappelijke aannames voor modellering en parameters en de vraag wat een "grote daling" is

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG ([1]), en met name artikel 98, lid 5 bis, derde alinea,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Het Bazels Comité voor bankentoezicht ("BCBS") heeft de schokscenario's voor toezichtdoeleinden bepaald ([2]) en deze vonden hun neerslag in de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit voor het beheer van renterisico dat voortvloeit uit activiteiten buiten de handelsportefeuille ([3]) die sinds 30 juni 2019 van toepassing zijn. Het is passend dat de in deze verordening beschreven schokscenario's voor toezichtdoeleinden voortbouwen op die specificering en methodologie.

(2) Ten behoeve van de berekening van de economische waarde van het eigen vermogen en van de nettorentebaten moeten gemeenschappelijke aannames voor modellering en parameters worden bepaald die de instellingen moeten gebruiken. Daartoe moet, voor het berekenen van de nettorentebaten, een aanname van een constante balans op een tijdshorizon van één jaar worden gebruikt, terwijl voor het berekenen van de economische waarde van het eigen vermogen een aanname van een run-off-balans moet worden gebruikt waarbij aflopende posities niet worden vervangen. Deze aannames moeten voor een goed evenwicht zorgen in termen van nauwkeurigheid van de berekening, betrouwbaarheid van schattingen en operationele complexiteit.

(3) Om tot een correct evenwicht te komen tussen het zorgen voor vergelijkbaarheid van de resultaten en het bieden van de vanwege een langetermijnhorizon en de inherente operationele complexiteit vereiste flexibiliteit, moeten commerciële marges en spreadcomponenten in de berekening van de nettorentebaten worden opgenomen, maar moeten instellingen voor het berekenen van de economische waarde van het eigen vermogen hun interne beheer- en meetbenadering voor renterisico buiten de handelsportefeuille volgen.

(4) Volgens de BCBS-normen moeten uitbijtertests die worden opgelegd naast de test van de economische waarde van het eigen vermogen, ten behoeve van de identificatie van uitbijters onder de banken gebruikmaken van een drempel die ten minste even strikt is als die welke wordt gebruikt voor het testen van de economische waarde van het eigen vermogen (15 % van het tier 1-kapitaal). Die drempel moet op een prudentieel verantwoorde en evenredige wijze een daadwerkelijke afspiegeling zijn van de actuele omgeving, en zodoende bijdragen aan de rechtszekerheid en het tot stand brengen van harmonisatie binnen de Unie, mede gelet op het feit dat het overschrijden van de drempels voor uitbijtertests wat betreft economische waarde van het eigen vermogen en nettorentebaten niet noodzakelijk zal inhouden dat instellingen hun interne regelingen, processen of mechanismen en de overeenkomstige modellen en benaderingen opnieuw moeten kalibreren, en evenmin inhouden dat automatisch toezichtbevoegdheden worden uitgeoefend, wanneer het beheer door de instelling van het renterisico dat uit haar activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeit, adequaat is, evenredig aan het bedrijfsmodel en de instelling niet buitensporig aan dit soort risico is blootgesteld.

([1]) PB L 176 van 27.6.2013, blz. 338.
([2]) SRP — Supervisory review process — SRP31 — Interest rate risk in the banking book (link).
([3]) EBA/GL/2018/02 van 18 juli 2018 (link).

(5) Om bij uitbijtertests voor toezichtdoeleinden (SOT's) tot geharmoniseerde methodologieën te komen wat betreft de vraag wat een "grote daling" van nettorentebaten als gevolg van een plotselinge en onverwachte verandering in rentetarieven is, moet de referentiedrempel ten minste even streng zijn als de drempel voor de uitbijtertests voor toezichtdoeleinden wat betreft de economische waarde van het eigen vermogen, en moet daarnaast de berekening van de nettorentebaten nader worden bepaald.

(6) Deze verordening is gebaseerd op de ontwerpen van technische reguleringsnormen die de Europese Bankautoriteit bij de Commissie heeft ingediend.

(7) De Europese Bankautoriteit heeft een open publieke consultatie gehouden over de ontwerpen van technische reguleringsnormen waarop deze verordening is gebaseerd, heeft de mogelijke daaraan verbonden kosten en baten geanalyseerd en heeft het advies ingewonnen van de bij artikel 37 van Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad ([4]) opgerichte Stakeholdergroep bankwezen,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Schokscenario's voor toezichtdoeleinden

1. De in artikel 98, lid 5, tweede alinea, punt a), van Richtlijn 2013/36/EU bedoelde zes schokscenario's voor toezichtdoeleinden zijn:

a) een parallelle opwaartse schok, waarbij er sprake is van een parallelle opwaartse verschuiving in de rendementscurve met dezelfde positieve renteschok voor alle looptijden;

b) een parallelle neerwaartse schok, waarbij er sprake is van een parallelle neerwaartse verschuiving in de rendementscurve met dezelfde negatieve renteschok voor alle looptijden;

c) een versteilende schok (steepener), waarbij er sprake is van een versteiling in de rendementscurve, met negatieve renteschokken voor kortere looptijden en positieve renteschokken voor langere looptijden;

d) een vervlakkende schok (flattener), waarbij er sprake is van een vervlakking in de rendementscurve, met positieve renteschokken voor kortere looptijden en negatieve renteschokken voor langere looptijden;

e) een opwaartse schok voor de korte rente, waarbij grotere positieve renteschokken voor kortere looptijden convergeren met het basisscenario voor langere looptijden;

f) een neerwaartse schok voor de korte rente, waarbij grotere negatieve renteschokken voor kortere looptijden convergeren met het basisscenario voor langere looptijden.

2. De in artikel 98, lid 5, tweede alinea, punt b), van Richtlijn 2013/36/EU bedoelde twee schokscenario's voor toezichtdoeleinden zijn:

a) een parallelle opwaartse schok, waarbij er sprake is van een parallelle opwaartse verschuiving in de rendementscurve met dezelfde positieve renteschokken voor alle looptijden;

b) een parallelle neerwaartse schok, waarbij er sprake is van een parallelle opwaartse verschuiving in de rendementscurve met dezelfde negatieve renteschokken voor alle looptijden.

3. Instellingen bepalen de in de leden 1 en 2 bedoelde schokscenario's voor toezichtdoeleinden op basis van de valutaspecifieke renteschokken vermeld in deel A van de bijlage of, voor de daar niet vermelde valuta, op basis van renteschokken die zijn gekalibreerd overeenkomstig deel B van de bijlage.

Instellingen voeren de kalibrering van renteschokken overeenkomstig deel B van de bijlage ten minste om de vijf jaar uit.

([4]) Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 12).

4. De in de leden 1 en 2 bedoelde schokscenario's voor toezichtdoeleinden zijn van toepassing op de blootstelling van instellingen aan het uit activiteiten buiten de handelsportefeuille voortvloeiende renterisico, luidend in elke valuta afzonderlijk waarvoor de instelling relevante posities heeft, d.w.z. waarbij de boekwaarde van in die valuta luidende financiële activa of passiva een van deze beide waarden heeft:

a) 5 % of meer van de totale financiële activa of passiva buiten de handelsportefeuille;

b) minder dan 5 % van de totale financiële activa of passiva buiten de handelsportefeuille indien de som van de in de berekening opgenomen financiële activa of passiva minder dan 90 % bedraagt van de totale financiële activa (materiële vaste activa niet meegerekend) of passiva buiten de handelsportefeuille.

Artikel 2

Specificering van schokscenario's voor toezichtdoeleinden

Gegeven, voor elke valuta *c*, de gespecificeerde omvang van parallelle, korte en lange schokken voor de "risicovrije" rente, worden de volgende parametriseringen van de zes schokscenario's voor toezichtdoeleinden toegepast:

1) *parallelle schok voor valuta* c: een constante parallelle opwaartse of neerwaartse schok voor alle tijdsintervallen:

$$\Delta R_{parallel,c}(t_k) = \pm \overline{R}_{parallel,c}$$

2) *schok korte rente voor valuta* c:

$$\Delta R_{short,c}(t_k) = \pm \overline{R}_{short,c} \bullet e^{\frac{-tk}{4}},$$

waarbij t_k het middelste punt (in tijd) van tijdinterval k^{th} is;

3) *schok lange rente voor valuta* c:

$$\Delta R_{long,c}(t_k) = \pm \overline{R}_{long,c} \bullet \left(1 - e^{\frac{-tk}{4}}\right)$$

4) *rotatieschokken voor valuta* c:

$$\Delta R_{steepener,c}(t_k) = -0.65 \bullet |\Delta R_{short,c}(t_k)| + 0.9 \bullet |\Delta R_{long,c}(t_k)|;$$

$$\Delta R_{flattener,c}(t_k) = +0.8 \bullet |\Delta R_{short,c}(t_k)| - 0.6 \bullet |\Delta R_{long,c}(t_k)|.$$

Artikel 3

Veranderingen in de economische waarde van het eigen vermogen van de instelling

1. Instellingen brengen in hun berekeningen van de economische waarde van het eigen vermogen de gemeenschappelijke aannames voor modellering en parameters tot uiting die in de leden 2 tot en met 10 worden beschreven.

2. Instellingen nemen de volgende elementen op in hun berekeningen van de economische waarde van het eigen vermogen:

a) alle posities buiten de handelsportefeuille die voortvloeien uit rentegevoelige instrumenten;

b) beperkte activiteiten binnen de handelsportefeuille in de zin van artikel 94, lid 1, van Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad ([5]), tenzij hun renterisico via een andere risicomaatstaf in beeld komt;

c) automatische en gedragsgedreven opties;

d) pensioenverplichtingen en activa van pensioenregelingen, tenzij hun renterisico via een andere risicomaatstaf in beeld komt;

([5]) Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1).

e) de kasstromen van rentegevoelige instrumenten, die terugbetalingen van de hoofdsom, renteherzieningen voor de hoofdsom en daarmee samenhangende rentebetalingen omvatten;

f) instrumentspecifieke boven- en ondergrenzen voor de rente.

Ten behoeve van punt c) passen instellingen de belangrijkste aannames voor gedragsmodellen van rentegevoelige instrumenten aan de kenmerken van verschillende rentescenario's aan, rekening houdende met de evenredigheids- en materialiteitsdrempels vermeld in artikel 8, lid 10, artikel 9, lid 2, artikel 10, lid 4, artikel 12, lid 2, en artikel 23, lid 1, van Gedelegeerde Verordening (EU) 2024/857 van de Commissie ([6]);

3. Van de berekeningen uitgesloten zijn alle tier 1-kernkapitaalinstrumenten en ander eeuwigdurend eigen vermogen zonder enige vervaldatum.

4. Instellingen met een ratio niet-renderende blootstellingen van 2 % of meer nemen niet-renderende blootstellingen op als algemene rentegevoelige instrumenten, waarvan de modellering de verwachte kasstromen en de timing daarvan weerspiegelt. Niet-renderende blootstellingen worden opgenomen na aftrek van voorzieningen. Daartoe gelden als niet-renderende blootstellingen schuldtitels, leningen en voorschotten die overeenkomstig artikel 47 bis, lid 3, van Verordening (EU) nr. 575/2013 als niet-renderend zijn aangemerkt, terwijl de ratio niet-renderende blootstellingen wordt berekend als het bedrag van niet-renderende blootstellingen gedeeld door het bedrag van de totale bruto schuldtitels, leningen en voorschotten berekend op het niveau van de instelling.

5. Of commerciële marges en andere spreadcomponenten in rentebetalingen worden uitgesloten van of opgenomen in de kasstromen, hangt af van de interne beheer- en meetbenadering van de instelling voor renterisico buiten de handelsportefeuille. Indien commerciële marges en andere spreadcomponenten worden uitgesloten, doen instellingen het volgende:

a) zij gebruiken een transparante methode voor de vaststelling van de risicovrije rente bij de aanvang van elk instrument;

b) zij gebruiken een methode die consistent wordt toegepast in alle bedrijfseenheden;

c) zij zorgen ervoor dat wanneer commerciële marges en andere spreadcomponenten van de kasstroom worden uitgesloten, zulks in overeenstemming gebeurt met de manier waarop de instelling renterisico voortvloeiend uit activiteiten buiten de handelsportefeuille beheert en afdekt;

d) zij geven de bevoegde autoriteit kennis van die uitsluiting.

6. De verandering van de economische waarde van het eigen vermogen wordt berekend met als aanname een run-off-balans, waarbij bestaande posities op vervaldag komen en niet worden vervangen.

7. Voor elke valuta wordt een looptijdafhankelijke post-shock renteondergrens toegepast, te beginnen met – 150 basispunten bij een onmiddellijke vervaldag. Deze ondergrens wordt per jaar verhoogd met drie basispunten, om uiteindelijk uit te komen op 0 % voor looptijden van vijftig jaar en meer. Indien geobserveerde rentetarieven lager zijn dan de post-shock renteondergrens, passen instellingen de laagste geobserveerde rente toe.

8. Bij de berekening van de geaggregeerde verandering voor elk renteschokscenario tellen instellingen alle negatieve en positieve veranderingen in elke valuta bij elkaar op. Valuta niet zijnde de rapportagevaluta worden geconverteerd naar de rapportagevaluta tegen de contante wisselkoers van de Europese Centrale Bank op de referentiedatum. Positieve veranderingen krijgen een wegingsfactor van 50 % of van 80 % in het geval van valuta van het wisselkoersmechanisme (ERM II) met een formeel overeengekomen fluctuatiemarge die smaller is dan de standaardmarge van plus of min 15 %. Gewogen winsten worden opgenomen met de hoogste van deze beide waarden: a) de absolute waarde van negatieve veranderingen in EUR of in ERM II-valuta, of b) de uitkomst van de toepassing van een factor 50 % op de positieve veranderingen van ERM II-valuta of EUR.

9. Voor disconteringsdoeleinden wordt per valuta een passende "risicovrije" rendementscurve toegepast. In die rendementscurve worden geen instrument-, sector- of entiteitspecifieke kredietspreads of liquiditeitsspreads opgenomen.

([6]) Gedelegeerde verordening (EU) 2024/857 van de Commissie van 1 december 2023 tot aanvulling van Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad met technische reguleringsnormen tot vaststelling van een gestandaardiseerde methode en van vereenvoudigde gestandaardiseerde methoden voor het beoordelen van uit potentiële renteveranderingen voortvloeiende risico's die van invloed zijn op de economische waarde van eigen vermogen en de netto-rente-inkomsten van de activiteiten buiten de handelsportefeuille van een instelling (PB L, 2024/857, 24.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/857/oj).

10. Bij de inschatting van het risico van rentegevoelige producten die aan de inflatie of andere marktfactoren zijn gekoppeld, worden prudente aannames gehanteerd. Die aannames zijn gebaseerd op de actuele/laatst geobserveerde waarde, op prognoses van een gereputeerd economisch onderzoeksinstituut of op andere algemeen aanvaarde marktpraktijken en zijn in de regel scenario-onafhankelijk.

Artikel 4

Veranderingen in de nettorentebaten van de instelling

1. Instellingen brengen in hun berekeningen van de nettorentebaten de gemeenschappelijke aannames voor modellering en parameters tot uiting die in artikel 3, leden 2, 3, 4 en 7 tot en met 10, worden beschreven. Daarnaast brengen instellingen in hun berekeningen van de nettorentebaten de gemeenschappelijke aannames voor modellering en parameters tot uiting die in de leden 2, 3 en 4 van dit artikel worden beschreven.

2. Instellingen houden in hun berekeningen rekening met rente-inkomsten en rente-uitgaven gedurende één jaar, ongeacht de looptijd en de boekhoudkundige behandeling van de betrokken rentegevoelige instrumenten buiten de handelsportefeuille.

3. Instellingen nemen in hun berekeningen commerciële marges en andere spreadcomponenten op.

4. Instellingen berekenen de veranderingen van de nettorentebaten in de aanname van een constante balans, waarbij de totale omvang en samenstelling daarvan (met inbegrip van posten binnen en buiten de balanstelling) in stand wordt gehouden door instrumenten die vervallen of kasstromen uit renteherzieningen, te vervangen door nieuwe instrumenten met wat betreft valuta, bedrag en renteherzieningsperiode vergelijkbare kenmerken als de instrumenten die de kasstromen uit renteherzieningen genereren. Marges van de nieuwe instrumenten zijn gebaseerd op de marges van recentelijk gekochte of verkochte producten met vergelijkbare kenmerken. In het geval van instrumenten met waarneembare marktprijzen worden recente marktspreads gebruikt — en geen historische marktspreads.

Artikel 5

Grote daling

1. In het kader van artikel 98, lid 5, tweede alinea, punt b), van Richtlijn 2013/36/EU is er sprake van een grote daling wanneer de netto-rentebaten van een instelling over één jaar met meer dan 5 % van haar tier 1-kapitaal dalen als gevolg van een plotselinge en onverwachte verandering in rentetarieven zoals beschreven in een van de twee schokscenario's voor toezichtdoeleinden uit artikel 1, lid 2.

2. Een grote daling zoals bedoeld in lid 1 wordt berekend aan de hand van de volgende formule:

$$\frac{NII_{shock} - NII_{basisscenario}}{Tier\ 1\ kapitaal} < -5\,\%$$

Artikel 6

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 1 december 2023.

Voor de Commissie
De voorzitter
Ursula VON DER LEYEN

BIJLAGE

Deel A: Renteschokken $\overline{R}_{shocktype,\ c}$

	ARS	AUD	BGN	BRL	CAD	CHF	CNY	CZK	DKK	EUR	GBP
Parallel	400	300	250	400	200	100	250	200	200	200	250
Kort	500	450	350	500	300	150	300	250	250	250	300
Lang	300	200	150	300	150	100	150	100	150	100	150

	HKD	HUF	IDR	INR	JPY	KRW	MXN	PLN	RON	RUB	SAR
Parallel	200	300	400	400	100	300	400	250	350	400	200
Kort	250	450	500	500	100	400	500	350	500	500	300
Lang	100	200	350	300	100	200	300	150	250	300	150

	SEK	SGD	TRY	USD	ZAR
Parallel	200	150	400	200	400
Kort	300	200	500	300	500
Lang	150	100	300	150	300

ARS	Argentijnse peso	INR	Indiase roepie
AUD	Australische dollar	JPY	Japanse yen
BGN	Bulgaarse lev	KRW	Zuid-Koreaanse won
BRL	Braziliaanse real	MXN	Mexicaanse peso
CAD	Canadese dollar	PLN	Poolse zloty
CHF	Zwitserse frank	RON	Roemeense leu
CNY	Renminbi yuan	RUB	Russische roebel
CZK	Tsjechische kroon	SAR	Saudische rial
DKK	Deense kroon	SEK	Zweedse kroon
EUR	Euro	SGD	Singaporedollar
GBP	Pond sterling	TRY	Turkse lire
HKD	Hongkongdollar	USD	US-dollar
HUF	Hongaarse forint	ZAR	Zuid-Afrikaanse rand
IDR	Indonesische roepia		

Deel B: Kalibrering renteschokken voor valuta niet vermeld in deel A

1) Instellingen berekenen allereerst de dagelijkse gemiddelde rente door voor elke valuta een tijdreeks van 16 jaar samen te stellen van dagelijkse "risicovrije" rentetarieven, zonder instrument- of entiteitspecifieke krediet- of liquiditeitsspreads, voor de looptijden drie maanden, zes maanden, één jaar, 2 jaar, 5 jaar, 7 jaar, 10 jaar, 15 jaar en 20 jaar, en vervolgens voor elke valuta *c* het rekenkundig gemiddelde van de rente voor alle waarnemingen in de tijdreeks en voor alle looptijden te berekenen. De uitkomst is één maatstaf per valuta.

2) Wanneer de overeenkomstig punt 1) berekende gemiddelde rente voor de eerste zeven jaar meer dan 700 basispunten bedraagt, worden de data voor de tien meest recente jaren gebruikt, afhankelijk van de beschikbaarheid van data. Wanneer de overeenkomstig punt 1) berekende gemiddelde rente voor de eerste zeven jaar ten hoogste 700 basispunten bedraagt, wordt de volledige datareeks van 16 jaar gebruikt.

3) De parallelle, korte en lange renteschok per valuta wordt afgeleid door de betrokken parameter voor een mondiale schok uit tabel 1 toe te passen op de gemiddelde rente zoals die overeenkomstig de punten 1) en 2) is berekend.

Tabel 1

Parameters mondiale renteschok in basisscenario

Parallel	$\overline{\alpha}_{parallel}$	60 %
Kort	$\overline{\alpha}_{short}$	85 %
Lang	$\overline{\alpha}_{long}$	40 %

4) Instellingen passen een ondergrens van 100 basispunten toe, alsmede variabele bovengrenzen van, respectievelijk, 500 basispunten voor de kortetermijnschok, 400 basispunten voor de parallelle schok en 300 basispunten voor de langetermijnschok.

5) De set renteschokken per valuta wordt vervolgens afgerond op de naaste 50 basispunten.